31e Jaar — N. 29 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Zaterdag 30 Januari 1915

Drukker-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent

.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden. . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar. . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden). . . . . fr. 6.75

VRIJHEID

« De vrijheid is het recht, dat den mensch behoort, van zijn vermogens te genieten en ervan te genieten zooals het hem belieft.. »

Proudhon (Théorie de la Propriété)

De mensch is vrij omdat zijn wil het vermogen heeft over zichzelf te beschikken, zijn eigen neigingen te volgen, zich naar vrijen lust naar verschillende doeleinden te richten; omdat de mensch de faculteit heeft te handelen na overweging en overeenkomstig zijn persoonlijke gevoelens.

In de moreele wereld, gevormd door de uitingen van de rede en van de vrijheid, rijzen vóór ons drie kapitale vragen op, waarvan de metaphysiek de oplossing gezocht heeft :

1° Welk is het princiep, de basis der moreele orde?

2° Welke is de essentiëele voorwaarde ervan?

3° Welke is de sanctie, de bekrachtiging der moreele orde?

Spreken we thans uitsluitend over de tweede vraag.

De essentieele voorwaarde der moreele wereld is de menschelijke vrijheid : zonder haar bestaat de moreele orde niet, daar ze geen reden van bestaan zou hebben. Uit dit princiep straalt ons het kapitaal belang van de menschelijke vrijheid te gemoet : De vrijheid is voor de moreele wereld wat de lucht is voor de physische wereld : de eerste levensvoorwaarde, waarvan de afwezigheid den dood met zich meesleept. In de physische wereld is de mensch onderworpen aan uitwendige materiëele krachten, die een absolute onderdanigheid opleggen; de menschelijke vrijheid echter is het voornaamste karakter van de ethiek en het natuurlijke recht, t. t. z. zoowel van ons persoonlijk zedelijk gedrag als van onze maatschappelijke betrekkingen met den evenmaste.

Het is dus onbetwistbaar dat de **moreele** vrijheid bestaat, terwijl ze physisch een totale onmogelijkheid is.

Het is natuurlijk dat deze volledige vrijheid noodlottig de toerekenbaarheid en de verantwoordelijkheid voor de daden, die we vrijwillig en bewust verrichten, met zich meebrengt. Zonder zedelijke vrijheid, kan er spraak zijn noch van verantwoordelijkheid noch van persoonlijke verdienste. Het bestaan der persoonlijke verdienste bewijst nog eens te meer de noodzakelijkheid van de zedelijke vrijheid. Van de werken, waarvan we de vrije oorzaak zijn, moeten we rekenschap gevan aan verscheidene rechters : eerst en vooral aan het geweten, opperste souverein, onvermurwbare wetgever; vervolgens aan de openbare overheid, tenzij men zich gewelddadig aan die macht onttrekke; daarna aan de geschiedenis en, ten slotte, volgens het geloof der meeste menschen nog, aan de een of andere godheid.

* * *

Het woord « vrijheid » mag in geen te engen zin uitgelegd worden : zijn dracht is algemeen, het omvat gansch den mensch, gansch het heelal.

Men kan verscheidene soorten vrijheid onderscheiden, bijv. :

1° de lichamelijke vrijheid : men mag gaan en keeren waar men wil.

2° de geestelijke vrijheid : men denkt wat men wil.

3° de burgerlijke vrijheid : men mag eigenaar zijn.

4° de staatkundige vrijheid : men mag deelnemen aan de verkiezingen.

5° de godsdienstige vrijheid : men kan niet beletten naar de kerk te gaan en men kan er u ook niet toe dwingen.

6° de zedelijke vrijheid : men mag goed handelen of slecht.

* * *

Trachten we nu vast te stellen in welke mate de mensch, of liever de menschheid, vrij is en kan zijn.

We weten dat, in de algemeenheid der menschelijke bedrijvigheid, twee werelden onderscheiden worden : de physische wereld en de moreele wereld. We hebben erkend dat de vrijheid bestaat in de moreele wereld; blijft thans de physische.

Laat ons maar onmiddellijk bekennen dat er van de zes soorten vrijheden, die we hooger onderscheidden, in feite slechts één bestaat : de geestelijke vrijheid : men denkt wat men wil. Men kan u wel dwingen tegenstrijdige meeningen te uiten, maar in den geest en in het hart bewaart ge altijd de gedachten, die ge als waar en goed erkendet. De gansche geschiedenis is daarvan een sprekend bewijs. Al de andere vrijheden bestaan slechts in theorie en zijn niets anders dan ijdel woordenpraal.

Dat aangenomen zijnde, dient er bewezen dat de physische vrijheid, beschouwd in hare uitingen in de algemeenheid van wereld en tijd, onwerkelijk en onmogelijk is.

Geen enkel individu, in onze moderne samenleving, is vrij in den breeden, werkelijken zin van 't woord. Zonder wederzijdsche hulp is het moderne leven onmogelijk, daar niemand meer in staat is te voorzien in de massa behoeften, waaraan de huidige maatschappij ons gewoon gemaakt heeft. Edgar Quinet beweert dat « de scheiding van de beschaving met de menschelijke vrijheid de misdaad is onzer eeuw». De mensch hangt af van de openbare instellingen en overheden, die hem bewaken, die iedere individueele vrijheid kortwieken voor de algemeene welvaart, die den burger verplichten tot daden, tegenstrijdig met zijn principepen (een pacifist moet de wapens opnemen), die hem zijn vurigste verlangens en verwachtingen ontnemen en vernietigen. Dat is noodig, dat is rechtvaardig te midden van zulke afschuwelijke egoïsten, als we zijn. De moderne mensch is dus de slaaf van de anderen, vertegenwoordigd door den Staat.

Klimmen we op in den nacht der tijden, rukken we de dichte sluiers weg, die verre eeuwen verbergen.

We weten dat het uitsterven der groote proboscidiens in de quaternaire periode, gelegen tusschen de plioceene vorming en de moderne terreinen, vergezeld ging van de verschijning des menschen. Het is de barbaarsche mensch. Ik hoor reeds de opwerping : «Het was de vrije mensch!» Grove dwaling : ook dié mensch kende de ideale vrijheid, waarvan de anarchisten droomen, niet. Indien we thans in de eerste plaats afhangen van onzen evenaaste, was de mensch uit het quaternaire tijdperk afhankelijk van de natuur. Hij voedde zich met de vruchten, die de natuur hem wel wilde schenken; meer nog, hij moest dat nederig voedsel betwisten aan de wilde beesten, die onze moderne menschelijke concurrenten vóórgingen.

Dus, noch in de quaternaire periode, gekenmerkt door een afgezonderde vegetatie van den mensch; noch in het moderne tijdperk, aangeduid door de organisatie van het menschelijk bedrijf; nooit is de mensch totaal vrij geweest in de uitingen van zijn physisch leven.

Ja, heeren anarchisten, uw ideale vrijheid is ijdelheid, chimera. Ge kunt terugkeeren naar de barbaarschheid van de quaternaire periode en u derwijze bevrijden van uwe afhankelijkheid van den Staat, maar kan dat brokje, die sprankel vrijheid u de enorme voordeelen van de moderne beschaving vergoeden? Want onze huidige samenleving is totaal onmogelijk zonder een volmaakte regeling van alle factoren, van alle actieve krachten, die medehelpen tot haar instandhouding. En wat een massa van natuurlijke elementen, waarvan de barbaar de nederige slaaf was, hebben we getemd! Zoo dus de organisatie onzer maatschappij een zekere afhankelijkheid met zich heeft medegebracht, integendeel hebben we een menigte natuurkrachten onderworpen, waarover we thans vrijwillig beschikken. Is het dus geen dwaasheid te willen terugkeeren naar de vroegere eenzaamheid? Zelfs indien de rede den mensch aanzette tot een toestand van verlatenheid, dan nog zou zijn hart hem dwingen eraan te verzaken, in gemeenschap te leven met zijn medemenschen : de mensch is een gezellig wezen.

Bovendien, alles wat er schoons, wat er heerlijks is in de opwaartsche marsch van de menschheid, dat alles zou dus moeten verbrijzeld worden: de mensch, het genie van de wereld, zou in een minderwaardigen staat van dierlijkheid moeten leven? Neen, de roeping van den mensch is edel en grootsch : hij moet zijn de schepper der eeuwige schoonheid, en niet de vernieler ervan. Het zou de mensch zijn zonder de liefde, teere bloem die zijn leven versiert; wat zou hij zijn zonder de kunst, goddelijke uiting van zijn diepste gevoelens en grootste gedachten? O! het leven zou zoo oneindig-wanhopig zijn! En het leven moet vol, sterk, intens wezen, vol laaiende geestdrift en roerende schoonheid, opgelost in den smeltkroes der menschheid. Geen egoïsme meer; dat men overal uitbazuine onze leuze : « Allen voor één en één voor allen». Langs dien weg alleen zullen we ons doel bereiken kunnen en het geluk der komende generaties grondvesten.

* * *

Welke zijn nu de gevoelens en stroomingen, die vrij zijn en niet anders kunnen bestaan dan in een volstrekte en volmaakte eenheid?

Ze zijn ten getalle van vier :

1° de liefde,
2° de kunst,
3° de arbeid,
4° het eigendom.

De liefde! Want beminnen is voelen. En in algemeenen regel is het gevoelen onafhankelijk van den wil.

Alleen énergieke menschen kunnen gevoelens vernietigen bij zichzelf. Maar hoe zeldzaam ze zijn. Hoevele mannen wier leven gebroken werd omdat ze dezen, die ze wilden liefhebben, niet konden of mochten beminnen; hoevele vrouwen tragische slachtoffers van de onvermurwbaarheid der zaken, verloren omdat zij diegenen liefhadden, die ze haten moesten.

O, Werther! Chimène! hartverscheurende namen, smartelijke slachtoffers uwer hartstochten. «De liefde, heeft Schiller gezegd, is de eenige zaak hier on aarde die geen andere kooper wil dan zichzelf». Dwing haar niet: ge zoudt uw ziel en uw hart vermoorden; laat haar vrij: ge zult er niet altijd uw geluk vinden, o neen! maar heilige zaken onteert men niet.

De **kunst**! Onsterfelijke schoonheid, gesproten uit liefde en genie, gij ook zijt vrij, als de vrije wolken aan den oneindigen horizon; gij ook zwerft rond in de wereld, treedt in de ziel van enkele grooten, verdwijnt en verschijnt in een anderen vorm. Geen standvastigheid! Gij verwisselt steeds van gedaante en verandert de menschen met u; gij zijt eeuwen oud en eeuwig jong! Alles buigt voor uw wil. Wee, die u wil schenden: ge slaat hem met onmacht en slaat elders uw woonste op.

Kunst en Liefde, gij alleen zijt eeuwig jong en vrij!

Niet jeugdig, maar vrij, zijn arbeid en eigendom.

De **vrijheid van arbeid**, uitgeroepen door de Fransche revolutie van 1789, was noodig tot de heerlijke ontluiking onzer nijverheidseeuw. Het is onbetwistbaar dat, bij de arbeids-organisatie uit de middeleeuwen, we nimmer die prachtige menschelijke bedrijvigheid gekend hebben, die de basis is onzer samenleving.

De **vrijheid van het eigendom** werd in zeer juiste termen uitgedrukt door het Romeinsch recht: «Dominium est jus utendi et abutendi ro suâ, quatenùs juris ratio patiur.» Zijn vrijheid ligt in zijn karakter zelf. Ik bespreek noch zijn oorsprong noch zijn recht. Proudhon heeft gezegd: «Het eigendom is de diefstal»; Laboulaye heeft geschreven in zijn «Histoire du droit de propriété»: «Het bezit van den grond is een feit dat de kracht alleen doet eerbiedigen». Maar met recht heeft Proudhon doen opmerken dat «het eigendom, door zijn psychologische natuur, de samenstelling der wet, en ik zal er weldra bijvoegen door sociale bestemming, is absoluut: het kan niet anders zijn.»

Buiten die vier dingen, is er niets volstrekt vrij.

En nochtans!

Wal al omwentelingen en opstanden in naam van de vrijheid! De geschiedenis der volkeren is de langzame, maar zekere marsch van de naties naar de vrijheid om open te bloeien in een internationalen bond aller Staten, om zich op te lossen in de collectiviteit aller volkeren. Geworteld in den grond der zaken, zal dit theorie, misschien eerst na vele bange jaren, toch tot haar recht komen. De tijd moet werken; laat óns luisteren naar onzen grooten Bebel: «De bewegingen vallen niet uit de lucht zij worden ook niet geschapen door individuën de beweging moet haar bazis hebben in den aard der zaken zelf, eerst dàn is ze levensvatbaar, eerst dàn kan ze zich ontwikkelen».

Volkeren der aarde, vereenigt u; weet dat de vrijheid niet het Droombeeld der menschheid is; weet dat boven de vrijheid, boven alles heerscht, de liefde en de broederlijkheid tusschen de naties. Dàár is uw doel: leven in vrede met uw broeders der aarde in de algemeenheid van uw vaderland in de gemeenschap uwer werken.

ACH. J. VOLKMAN.

Wij zullen op dezen artikel antwoorden.
F. H.

Aan het Westelijk front

Zichier eenige benamingen met mogelijke aanduidingen aan het Westelijk front, waar dikwijls in de officieele mededeelingen der oorlogvoerenden, over gesproken wordt:

(Vierde vervolg)

SOISSONS

Soissons is eene witte, rustige, schoone stad; torenspitsen en puntige klokketorens verheffen zich aan den oever van een rivier, te midden van een krans van groene heuvels. Stad en landschap doen denken aan de kleine schilderijtjes, die de verluchters van oude manuskripten met zooveel liefde penseelden.

Uit kostelijke bouwwerken spreekt de geheele geschiedenis van de Fransche monarchie, van de Merovinische gewelven in de St-Medardus-abdij tot het mooie gebouw, dat even voor het uitbreken van de Revolutie opgericht is voor het provinciaal bestuur.

Te midden van nauwe straatjes en kleine tuintjes strekt een prachtige kathedraal de beide armen van haar groote kruisbeuk uit. Aan de Noordzijde een rechte muur en een zeer groot glasraam; aan de Zuidzijde de bewonderenswaardige absis, waarin de kruisboog en de rondboog op zoo keurige wijze vereenigd worden.

HARTMANNSWEILER KOPF

is een berg van 956 meters hoog. Hij vormt met andere bergen samen de groep van den Molkerain (1128 meters). Het dorp Hartmannsweiler (tusschen Sulz en Sennheim) ligt ten Oosten van dezen Berg. Ook deze plaats is uit de klassieke geschiedenis bekend. Avriovistus had er in 58 v. C. zijn kamp voor hij tegen Cesar optrok, die hem bij de plaats waar nu Nieder-Aspach ligt versloeg.

BERRY-AU-BAC

is uit de geschiedenis bekend. Juist waar nu dit plaatsje ligt, bij de brug over de Aisne aan den weg van Laon naar Reims, was in het jaar 57 vóór Kristus (de brug en de weg waren er toen ook al) een bruggehoofd en een bolwerk, ingericht door Cesar, die even ten Noord-Westen van die plaats de vereenigde Belgische stammen versloeg.

Dit geschiedde aan de moerassige oevers van de Miette, een rechter zijriviertje van de Aisne. Cæsar's slagveld ligt nu juist achter de Duitsche linie.

De nieuwe amerikaansche onderzeeër

Amerika moet natuurlijk alles beter en grooter doen dan wij en dat gaat het ons toonen met den nieuwen, monsterachtigen onderzeeër.

Men zou de nieuwe duikboot aangelegd hebben op eene der groote werven van New-York, en wel voor rekening van de amerikaansche vloot.

Men wil een onderzeeër maken waarbij de europeesche duikers speelgoed zullen zijn, eene boot die veel langer onder water kan blijven en die alle Oceanen kan doorkruisen.

De huidige oorlog heeft den Amerikanen bewezen welke diensten men kan verwachten van onderzeeërs met «langen adem» en daarom willen zij al het bestaande overtreffen.

De nieuwe onderzeeër moet meer dan honderd meters lang zijn en hij moet in één adem 7000 kilometers verre onder het water kunnen varen met eene verdubbelde snelheid.

Men weet dat twee italiaansche ingenieurs reeds de plannen hadden ingediend voor een dergelijk monster, maar dat de italiaansche regeering nog steeds aan het aarzelen was om het te laten bouwen, gezien de al te groote kosten.

Het zal in elk geval van belang zijn om te vernemen in hoeverre alles goed van stapel zal loopen en in hoeverre de manier van oorlogen op zee er door zal gewijzigd worden.

Het spreekt al van zelf dat de Engelschen, die nu meester zijn op zee, aardige oogen zullen zetten als hunne dreadnoughts machteloos zullen gemaakt zijn door dergelijke duikbooten.

Aardbeving

Jagenheim 27 Jan. (Naar Berliner Tageblatt). — In 't observatorium is heden vroeg om 2 1/4 u. eene sterke aardbeving opgeteekend geworden. Deze moest op een afstand van 3000 km. plaats hebben. De aanvang van de aardbeving had plaats om 2 u. 13 m. 14 sec. De opteekening duurde een half uur. De plaats der aardbeving is vermoedelijk de Grieksche eilanden.

DE VOEDING VAN BELGIE

Eene statistiek over de werkzaamheden van het **Landelijk comiteit voor Hulp en Voeding** heeft den «Bien Public» in staat gesteld om de volgende inlichtingen te verzamelen omtrent de hoeveelheden der verschillende voedingsstoffen die in den laatsten tijd in ons land binnen gekomen zijn.

Van 3 December tot 4 Januari kwamen er in België toe: 1.014 ton mais, 20.631 ton tarwe, 1.311 ton rijst, 308 ton boonen, 873 to erwten, 8.499 ton meel, 3.517 ton zout en nog 479 ton andere levensmiddels.

Tot vóór 3 December waren er in het geheel 67.291 ton allerhande levensmiddels ingevoerd langs verschillende landen.

De thans naar België op weg zijnde levensmiddels — hoofdzakelijk uit Amerika over Rotterdam — kunnen geschat worden op ongeveer 72.478 ton, waarvan meer dan 40.000 ton tarwe en bloem.

«Bien Public» zegt vernomen te hebben dat, om de nijverheidscentrums der provincie Henegouwen gemakkelijker te kunnen bevoorraden, het algemeen belgisch gouvernement het inzicht te kennen gegeven heeft van 3.000 ton witten mais te zenden naar het Voedingscomiteit, met de bijzondere toelating om er zoo spoedig mogelijk bloem te laten van malen voor de bovengenoemde streken. De militaire overheid zou in deze zoo knap gewerkt hebben dat reeds aanzienlijke hoeveelheden dezer bloem zou uitgedeeld zijn en dat de rest weldra zal gemalen zijn.

Met de toestemming der ministers van Spanje en Amerika, vervolgt het gentsch blad, zou het Voedingscomiteit besloten hebben zijn werkingskring uit te breiden tot de fransche steden die in nood verkeeren en de militaire overheid zou de verzekering gegeven hebben dat zij deze werkzaamheden hoegenaamd niet zal beletten door welkdanige beperkingen of nieuwe opeischingen van aangevoerde levensmiddels.

Het belgisch Voedingscomiteit zou er niettemin toe over gegaan zijn om zijne voorraden van levensmiddels in de verschillende provincie te stellen onder het toezicht van voorname Amerikaansche burgers, om voor alle gevallen te bewijzen dat de ingevoerde hoeveelheden allerhande waren een streng neutraal karakter hebben.

Herhaaldelijk heeft men de hoop uitgedrukt dat het landelijk Voedingscomiteit er zou in gelukken heel België voldoende van petrool te voorzien, maar nu vernoemt hetzelfde blad uit stellige bron dat men alle hoop mag opgeven — omdat de engelsche regeering zich daartegen blijft verzetten.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen :

Uit Duitsche bron

Duitsche ambtelijke meldingen. — Westelijk oorlogstooneel:

Bij Nieuwpoort en Yperen hadden slechts artilleriegevechten plaats.

Bij Cuinchy, zuidwestelijk van La Bassée poogde de vijand gisteren avond de op 25 Januari ontrukte stelling terug te veroveren; doch te vergeefs, de aanval brak onder ons vuur af.

De reeds gisteren gemelde gevechten op de hoogten van Craonne hadden volledigen uitslag. De Franschen werden uit hunne hoogtenstelling westelijk van La Creuehoeve en oostelijk van Hartebise van het hoogland gedrongen. Meerdere steunpunten op eene breedte van 1400 meters werden door de Saksers stormerderhand genomen. 865 ongewonde Franschen gevangen, acht machiegeweren buitgemaakt evenals een pionierdepot en veel ander materiaal.

Zuidoostelijk van St-Michiel namen onze troepen een Fransch steunpunt. Tegenaanvallen der Franschen bleven zonder gevolg.

In de Vogezen ligt hooge sneeuw die onze bewegingen vertraagt.

De russische aanval noordoostelijk van Gumbinnen maakte geen voortgang, de verliezen van den vijand waren betrekkelijk zwaar.

In Polen geene verandering.

Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 26 Januari (Reuter). Officieel bericht van vanmiddag drie uur :

« Op het front aan de Yser maken de Belgen vorderingen in de streek van Pervyse.

» Bij het aanbreken van den dag hebben de Duitschers, ter sterkte van een bataljon, een hevigen aanval gedaan op onze schansen ten oosten van Yperen. De aanval moest worden gesteund door compagniën van de tweede linie, die echter onder het zeer goed gerichte vuur van onze artillerie, uit hunne schuilplaatsen niet kwamen.

» Bij La Bassée, Givenchy (iets ten noorden van het kanaal Béthune-La Bassée) en Quinchy (iets ten zuiden van hetzelfde kanaal) heeft de vijand vijf aanvallen gedaan op de Engelsche stellingen. Deze aanval ging gepaard met pogingen om ons op verscheidene punten van ons front af te leiden.

» Tusschen den weg Béthune-La Bassée en Aix-Noulette is een vijandelijke afdeeling, die getracht had uit haar loopgraven te komen, oogenblikkelijk gestuit.

» Op het overige deel van het front tusschen Leie en Oise zijn artilleriegevechten geleverd.

» Ten westen van Craonne heeft de vijand achtereenvolgens twee buitengewoon hevige aanvallen gedaan. De eerste is afgeslagen, bij den tweeden zijn de vijanden in onze loopgraven doorgedrongen, doch door een krachtigen tegenaanval hebben onze troepen bijna het geheele verloren terrein herwonnen. De strijd duurt nog voort om een

nog door de Duitschers bezet deel van een loopgraaf.

» In Champagne heeft de vijandelijke artillerie minder bedrijvigheid aan den dag gelegd dan verige dagen, terwijl onze batterijen de Duitsche stellingen beschieten.

» In Argonne hebben wij in de streek van St. Hubert vijandelijke pogingen om tot den aanval over te gaan, verijdeld.

» De vijand heeft Thann, Lembach en Sennheim gebombardeerd. »

Uit Engelsche bron

LONDEN, 23 Januari (Reuter). (Officieel.) Gisteren hebben de Duitschers in de nabijheid van La Bassée op de eerste divisie verscheidene hevige aanvallen gedaan.

» Een aanval der Duitschers op de stellingen der Franschen bij Yperen is afgeslagen.

* * *

[illegible]

Een kleine Duitsche kruiser getorpedeerd

BERLIJN, 25 Januari (Wolff). Naar wij van bevoegde zijde vernemen, is den 25en dezer de kleine kruiser «Gazelle» bij Rugen door een torpedoschot getroffen. De aangerichte schade is gering. De kruiser is in een Duitsche Oostzee-haven aangekomen. Van de bemanning is niemand gedeerd.

[De pantserdekkruiser «Gazelle», in 1898 van stapel gelopen, meet 2645 ton, loopt 19.5 knoop en is bewapend met 10 stukken van 10.5 c.M. en 2 torpedo-lanceerbuizen.]

De «Göben»

Over de «Karlsruhe» en de «Göben» zijn weer nieuwe berichten. De «Göben» zou thans te Therapia in het dok liggen (dat eerst te klein hectte), de «Karlsruhe» zou in de laatste 14 dagen elf Engelsche koopvaardijschepen in den grond hebben geboord. De eerste bewering komt uit St-Petersburg, de laatste uit Leipzig.

In het Buitenland

In Duitschland

Verboden

Het sociaal-democratische partijblad te Dantzig, «Volkswacht», is door den vestingcommandant verboden.

* * *

In Frankrijk

Vrijgelaten Belgische geneesheeren

PARIJS, 26 Januari. (Reuter.) 64 Belgische geneesheeren die te Antwerpen gevangen waren genomen en te Heidelberg geïnterneerd, zijn op vrije voeten gesteld. Zij zeggen dat de behandeling te Heidelberg vrij goed was, maar dat zij er als krijgsgevangenen werden beschouwd.

* * *

In Engeland

De verliezen

De Engelsche verlieslijsten van 5 en 6en December en van 22 Januari bevatten de namen van één gewonden officier en van 836 gesneuvelde, gewonde en vermiste minderen.

Spoorwegongeluk

Tijdens de mist, die er zaterdag over Londen hing is er op den London, Brighton en Zuidkust-spoorweg een spoorwegongeluk gebeurd, doordat drie treinen in botsing kwamen. Een machinist is gedood, terwijl hij trachtte den machinist van een naderenden trein te waarschuwen.

* * *

In Italie

Italië en den oorlog

ROMEN, 26 Januari. (Wolff) De Italiaansche revolutionnaire partijen die het ingrijpen van Italie in den oorlog verlangen, hebben gisteren een congres gehouden.

De groote volksvergadering, die zij in het Teatro Lirico hadden willen houden bij wijze van gedenkfeesten voor de gevallen Garibaldianen, was door den prefekt verboden. Het congres wil die bijeenkomst toch nog Dinsdagavond op het Domplein doorzetten.

Het socialistische partijblad «Avanti» veroordeelt deze beweging.

* * *

In Portugal

De Staatsgreep

MADRID, 26 Januari (Reuter Telegrammen uit Lissabon aan de bladen melden dat de democraten hebben getracht een staatsgreep te volvoeren. Zij hadden vele militairen voor zich gewonnen, die zich onder de menigte hadden geschaard en oproerige kreten uitten.

De republikeinsche gendarmerie heeft verscheidene auto's met dynamietbommen in beslag genomen.

Generaal Castro, de nieuwe ministerpresident, heeft de poging tot opstand in de kiem gesmoord.

Het Portugeesche kabinet is, naar uit het bovenstaande volgt, afgetreden en president Arriaga heeft generaal Pimenta-Castro met de vorming van een nieuw belast. Castro doet pogingen om een extra-parlementair kabinet te vormen.

Lijst der Belgische soldaten te Antwerpen in de verschillende ambulancies gestorven en te Antwerpen begraven

Art Jos., 1e gren., 2/4, 21 jaar, overleden 29 Sept. 1914, woonde te Cornil Noirmont.

Baert Petr., A. Fr jagers te paard, 3/4, 20 j., overl. 20 Sept. 1914, w. te Waeregem.

Babrier Gust., 4e lanc., 2/2, 19 j., overl. 12 Sept. 1914, woon. te Oostende.

Bufffen Victor, 6e l., 25 jaar, overl., 13 Sept. 1914, woonde te Elsene.

Bonderiddor Ferd., Jos., 2e gren., 3/1, 22 j., overleden 6 Sept. woon. te Sombreffe.

Beeckaert Jules, 4e car., 2/2, 28 jaar, overleden 27 Aug. 1914, woonachtig Doornikstraat 72, Kortrijk.

Blomme Pieter, 6e l., 2/2, 23 jaar, overl. 19 Sept. woond. te Gent, Pojuherstraat.

Calcoen Jan Des., 6e j. te p. 22 j., overl. 10 Sept. woont. te Moescroen.

Carlier Et.H enri. 1e gren., 25 j., overl. 12 Sept. 1914, woon. te Harelbeke.

Courteau Louis, 4e lanc., overleden 10 Sept. 1914.

Corne Ach. Kar. Alfd., 1e car., 20 j., overl. 13 Sept., 1914 woon. te S. Gillis (W.)

Caubertgts Petrus, 7e l., 1/3, 21 j., overl. 13 Sept. 1914, woon. te Felgries.

Compernolle Gast., 24e l., 3/1. 27 j., overl 15 Sept. 1914, woon. te Gits, Roerstraat.

Cornu Eug., J., 2e art. 28 batt., 22 jaar, overl. 25 Sept. 1914, woon. te Boussu.

Claerbout Cyriel, 3e l., 1/3 21 jaar, overl. 19 Sept. 1914, woon. te Iseghem.

Cox Louis, 7e l., 1/1. 21 jaar, overl. 19 Sept. 1914, woonde te Mesir.

Dondeyne Juliaan, 2e gren. 21 jaar, overl 27 Aug. 1914, woon. Wytschaete.

de Rennin ne Villiers Frederick, kapitein, 1e gren., 2e bat., 38 j., overl. 27 Augustus 1914, woon. Justus Lipsiusstr. 51, Brussel.

Desitter Med., Ed., 10e l., 23 j., overleden 27 Aug., 1914, woon. S. Paulusstraat, 19, Oostende.

Doyen Ernest, 3e jag., te voet, 3/4, 23 j., overl. 28 Aug., woon. te Jemappes.

Drossaer Gust. Alf., 1e car., 21 j., overl. 28 Aug., 1914, woon. te Brussel.

De Winter Jozef, 5e l., 21 jaar. overleden 1 Sept. 1914, woon te Steendorp.

Detaille Victor J., 12e l., 1/3, overleden 1 Sept. 1914, woonachtig te Bra.

(Vervolgt.)

DE BELGE

De Vereenigde-Staten en België

De regeering der Vereenigde Staten heeft aan de Duitsche regeering een nota gezonden, waarin zij zich bereid verklaart ten aanzien van de Amerikaansche consuls in België een regeling te treffen, die vereenigbaar is met de militaire bezetting van Belgisch grondgebied door het Duitsche leger.

* * *

Te Brussel

Het gedenkteeken van Ferrer verwijderd

BRUSSEL, 24 Jan. (Wolff). Gister nacht is het gedenkteeken van Ferrer te Brussel op ergerlijke wijze bezoedeld. Bij de bevolking veroorzaakte dit opwinding, dewelke zich in samenscholingen uitte. Reeds toen voor eenige jaren het gedenkteeken werd opgericht, kwamen, zooals bekend is, vijandelijke tegendemonstraties voor.

Aangezien tengevolge van dezen aanslag onregelmatigheden te vreezen waren, droeg de goeverneur generaal de stedelijke overheid op, het gedenkteeken te verwijderen.

* * *

TE GENT

Briefwisselingen

Aan de Redaktie van «Vooruit»

Gent, den 25-1-1915.

Vrienden ik zou wel als lid en lezer van «Vooruit» uw oordeel willen kennen over het volgende.

In Port-Arthur geeft de stad werk aan duizenden werkeloozen, verdeeld in drie ploegen. Ik vind zulke voortreffelijk, omdat op die wijze elkeen eenig geld verdient.

Maar waarom dit stelsel elders ook niet toegepast?

Zoo bijvoorbeeld zijn er zaalwachters benoemd om in de verschillende gebouwen, waar de duitschers gelogeerd zijn, te waken op de bedden en britsen en tevens om vuur aan te maken. Dikwijls spelen die menschen met de kaarten, omdat zij geene voldoende bezigheid hebben.

Zij worden nochtans goed betaald en winnen zoo ik mij niet bedrieg fr. 4,40 daags of 30,80 fr. in de week.

Zou U vriend Hardyns van mijn gevoelen niet zijn, dat dit werk ook in twee ploegen zou mogen verdeeld worden.

Dan zouden er in plaats van 150 toch 300 bedienden of het dubbel bezigheid vinden.

Hopende vriend Hardyns, uw oordeel in het blad te mogen kennen, groet ik U vriendelijk.

De Backer.

Ons oordeel is geheel kort. Het ploegenstelsel is goed in tijd van groote werkloosheid, als deze waarin wij leven.

Maar wij kennen de inrichting waarover onze partijgenoot spreekt, niet van dicht genoeg om te weten of het ploegenstelsel daar mogelijk en gewenscht is.

En wij bepalen ons met den wensch van onzen briefwisselaar openbaar te maken. De bevoegde overheden zullen hem lezen en oordeelen.

F. H.

* * *

VROEGER-EN-NU

Oude partijgenooten welke het geluk hadden een der kunstavondstonden bij te wonen, gegeven in Vooruit's nieuw Feestlokaal op de St. Pietersnieuwstraat, ten voordeele van het ondersteuningsfonds van de Syndikale kamer der Artisten Muziekanten van Gent, en omstreken, zullen zeker wel overwogen hebben met wat rasse schreden, de socialistische gedachten vooruit zijn gegaan.

Ja, het mogen rasse schreden genoemd worden, gezien de hinderpalen, welke vroeger onoverkomelijk, in den weg werden gesteld.

De bejaarden zullen zich nog herinneren, een concert dat gegeven werd in Parnasus op 15 Juni 1879, met Voordracht, over: Grond en bodem, in gemeenschappelijk bezit. Ten dien tijde waren de socialisten om zoo te zeggen vogel vrij verklaard, en stonden zij in zoo danig slecht daglicht, dat slechts enkele werklieden ons durfden naderen, en deze welke den moed bezaten onze concerten door een liedje te helpen opluisteren werden werkloos gesteld en aan den honger prijs gegeven. Men oreef de vervolging zoo verre, in voornoemd feest een politiecommissaris onder den plankenvloer te verbergen om te luisteren of den voordrachtgever soms geen woord ontviel dat hun zou toelaten, hem achter slot te zetten. Onze tegenwoordige schepene Anseele, wakker bij den bakker, had lont gerooken, en hij laalde den politieman bij middel eener kaars, van achter de tonnen in den kelder. Een tijdje nadien is de spioen er van onder gemuisd, het was in 't begin der mei vijftranken belasting voor d'honden moest betalen, en zij blaften achter hem.

Het zal dan ook geene verwondering baren als wij zeggen dat onze partij, in die omstandigheden slechts eenige dozijntjes aanhangers telde, en wij met alle gemak van de wereld, op het zolderkamertje van de Estaminet la Ville de Paris, op d'Hoogpoort, algemeene vergadering hielden.

En nu, zijn die twaalftallen duizenden en duizenden geworden, nevens de fabriekwerkers hebben het ook de ambachtsmans, de geesteswerkers en de kunstenaars begrepen dat zij ook maar slaven zijn van het verfoeielijk kapitalism, en hunne plaats in de rangen is van de socialistische arbeidersparrij.

Wij beschikken om zoo te zeggen over eene der prachtigste zalen van Europa, en hebben kunnen bestatigen, dat fusschen de duizenden werklieden, burgers, bestuurders der grootste fabrieken, gemeenteraadsleden, kamerleden en senators, naar de kunstgewrochten van de vroeger zoo bevreesde kunstenaars zijn komen luisteren en ze toejuichen.

Dat de jongeren dan zorg dragen het gewonnene niet te verliezen en dat hun streven zij: steeds hooger- steeds vooruit!

P. D. C.

* * *

Te Gentbrugge

De kwestie der voeding

Sinds het begin van den oorlog is op onze gemeente een voedingskmoiteit in werking, samengesteld uit de groote meerderheid liberalen en klerikalen.

Of er reeds gebroddeld werd hoeft niet gezegd!

Reeds verscheidene malen veranderde men den regel tot vaststellen van den onderstand.

In het begin werd geen rekening gehouden van vergoeding van het Werkloozenfonds. Integendeel! Wel van militievergoeding, wat een echte schande was.

Door ons herhaald aandringen werd dit echter veranderd.

Een paar weken geleden wilde men nu weer verandering aan den onderstand brengen.

De vereenigden, zij die vooruitziende waren geweest, die gedurende jaren het Weldadigheidsbureel, enz. hadden ontlast, moesten worden getroffen en van allen werd hun onderstand verminderd zoogezegd omdat zij een voorrecht genoten op de anderen.

Dit duurde slechts een paar weken door het krachtdadig protest onzer afgevaardigden en de betrokkenen zelf, die in massa gingen protesteren op het gemeentehuis.

De onderstand werd dan als volgt vastgesteld: Alle personen boven de 15 jaar hadden recht op 1/2 liter soep en een half brood; kinderen onder de 15 jaar genoten den helft.

Er zou echter geen rekening worden gehouden van:

a) Van de wekelijksche vergoeding der militianen;

b) Van alle inkomen onder de 7 fr. per week;

c Van den onderstand door het werkloozenfonds toegekend.

Zoo ging nu alles weer goed, de onderstand kon passeeren als goed, uitgezonderd voor wat personen onder de 15 jaar betrecht.

Door het provintiaal komiteit van onderstand werd aan de gemeente een wekelijksche toelage toegekend van 1250 fr. waarmede aan de behoeftigen wat kleeding, kolen, melk en verder het hoogst noodige zou worden uitgereikt. Elkeen was verheugd in het vooruitzicht dat aldus aan de heerschende ellende een weinig verzachting zou gebracht worden.

Een spreekwoord evenwel zegt dat vette vakens niet weten dat magere honger hebben, en hier komt dit goed van pas!

Het Voedingskomiteit, bijna uitsluitelijk samengesteld uit damen en heeren uit den begoeden stand, begrijpen niet, — of beter gezegd willen niet begrijpen, — wat ellende er wordt geleden door onze bevolking.

Vandaar dan ook die gedurige zucht om naar eene vermindering te komen in het geven van den onderstand.

En zoo werd verleden vrijdag besloten dat voortaan van alle inkomen zou worden rekening gehouden.

Dat bewijst eenvoudig dat die heeren niets kennen van den toestand der werkers.

Terwijl de echtgenoot, vader of zoon op het slagveld zijn leven, het geluk zijner kinderen offert ten voordeele der rijke klasse, mag de vrouw, moeder of de kinderen hier in de grootste ellende leven.

Ach! zij die vrij gebleven zijn van den soldatendienst, omdat door hunne klasse zoolang de bloedloting en plaatsvervaging zijn in stand gehouden en nu zelfs nog het geluk hebben in dezen rampvollen tijd geen ongeluk te kennen, hun kan het weinig schelen wat het leven is der anderen.

En om hun nieuwe maatregel te verrechtvaardigen zeggen dio heeren: Er is een nieuw komiteit gesticht dat wekelijks 1250 fr. zal te verdeelen hebben en niets beters vindt dan langs den anderen kant de ongelukkigen van het dubbel te onttrekken.

Het voornaamste doel der liberalen en klerikalen was hier wederom de vereenigden te treffen.

Dezen vooral moeten het vergelden omdat zij dierven spreken voor hun recht, in plaats van aalmoezen te aanvaarden.

Het is een gekend feit dat de burgerpartijen het schoolen en krijgen bij den werkersstand altijd hebben aangemoedigd, want zij zijn de grootste schuld dat niet alle werklieden vereenigd zijn, waardoor er veel minder ellende op dezen oogenblik zou geweest zijn.

De heeren en damen geven veel liever een aalmoes, dan kunnen zij daar op roemen en zooveel te gemakkelijker hunne politiek (!) voeren.

Wat zou het gevolg zijn van hun nieuwen maatregel?

De liberalen zullen met het geld door den heer Tertzweil geschonken ten voordeele van het gemeentelijk werk der voeding en dat door den heer burgemeester zoo behendig ten voordeele van het liberaal kleedingswerk werd gegeven, hunne vrienden met aalmoezen ondersteunen! De klerikalen met het geld van Vicentius à Paulo en Werk der Weduwen hetzelfde en zoo zouden de socialistische werklieden en de kinderen van hen die voor het vaderland strijden, de slachtoffers zijn, ofwel gedwongen worden hunne ideeën te verloochenen om eene bete broods.

Dat kan, dat zal niet gebeuren, heeren! Houdt het u voor gezegd.

Tot hiertoe was onze bevolking kalm en braaf.

Wilt gij dat deze toestand aldus blijve, begaat de domheid niet het volk te tergen door het reeds zoo karige voedsel te verminderen.

Wilt gij rust en vrede op de gemeente, tracht al het mogelijke te doen om zonder politieke nevenbedoelingen het volk te helpen. Gij zijt verwittigd.

G. P.

Vergadering

Aan de Duitsche Overheid zal voor zon-

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (3

DE LEGENDE VAN UILENSPIEGEL EN LAMME GOEDZAK

door CHARLES DE COSTER

XXII

De keizer, die van den oorlog terugkwam, vroeg waarom zijn zoon Philips hem niet was komen groeten.

De aartsbisschop-leermeester van den infant zegde dat hij niet gewild had, dat hij slechts van boeken en eenzaamheid hielde.

De keizer vroeg waar hij op dat oogenblik was.

De leermeester sprak dat men hem overal zoeken moest, waar het duister was. Zoo deden zij.

Als zij door menige zalen gegaan waren, kwamen zij ten slotte in een hok zonder vloer, dat alleen door een smal venster licht kreeg. Daar zagen zij in den grond eenen staak steken, waaraan bij zijn middel een jong en lief aapje vastgemaakt lag, een diertje dat Zijne Hoogheid uit Indië gekregen had om er mede te spelen. Onderaan den staak lagen nog rookende brandstokken en in het hok hing eene vuile reuk van haar dat verkoold was.

Het diertje was levend verbrand en zoo verschrikkelijk had het geleden, dat zijn lichaampje niet geleek op dat van een beest dat geleefd had, maar op een stuk van een gewrongen en gerimpelden wortel. En op zijn mond die nog open was als om genade te vragen, stond een bloedig schuim, en 't water van zijne tranen had zijn gezichtje bevochtigd.

— Wie heeft dat gedaan? vroeg de keizer.

De leermeester dorst niet antwoorden en beiden bleven sprakeloos, droef en gramstorig staan.

In die stilte hoorden zij schielijk een lichten kuch, die kwam uit den donkersten hoek van het kot. Zijne Majesteit zich omkeerende, zag er den infant Philips, heel in 't zwart gekleed, en bezig met zuigen aan eenen citroen.

— Don Philips, sprak hij, kom hier om mij te begroeten.

Zonder zich te verroeren, bekeek de infant hem met zijne vreesachtige oogen, waar geenerlei liefde in blonk.

— Zijt gij het, vroeg de keizer, die dat diertje verbrand hebt?

De infant boog het hoofd.

— Waart gij wreedaardig genoeg om het te bedrijven, wees dan vrank genoeg om het te bekennen.

De infant zweeg.

Zijne Majesteit trok hem den citroen uit de handen, hij ging zijn zoon — die piste van schrik — een rammeling geven, als de aartsbisschop hem tegenhield en hem stille toefluisterde:

— Zijne Hoogheid zal later een groote ketterverbrander worden.

De keizer glimlachte en beiden gingen heen, en lieten den infant met zijn aapje alleen.

Maar daar waren nog anderen, die geen aapjes waren en toch in de vlammen verbrandden.

XXIII

November was gekomen, de kouwelijke maand waarin de borstlijders naar hartelust hoesten en fluimen. 't Is ook de maand waarin de knapen bij benden op de rapenvelden neerstormen, om te rooven wat zij kunnen, tot meerder gramschap van de boeren, die hen tevergeefs achternazitten met stokken en vorken.

Nu, op een avond dat Uilenspiegel van een rooftocht terugkwam, hoorde hij in een hoek van de haag, dicht bij hem, een klagend gekerm. Hij bukte zich en zag, op eenen steen, een hondeken liggen.

— Wel, mijn beestje, sprak hij, wat doet ge hier zoo spa in den avond?

Hij wilde den hond streelen en hij voelde dat zijn rug nat was. Hij dacht dat men hem had willen verdrinken en nam hem in de armen, om hem te drogen, te koesteren.

Tehuis komende, sprak hij:

— Hier is een gekwetste, wat moet ik er mee doen?

— Hem verbinden, antwoordde Klaas.

Uilenspiegel zette den hond op de tafel. Klaas, Soetkin en hij zagen toen, bij het licht van de lamp, dat het diertje, een rosse mops, eene wond op den rug had. Soetkin waschte ze, lei er balsem op en bond er een doek rond. Uilenspiegel nam den hond in zijn bed, hoewel Soetkin hem in 't hare wou hebben, mits, sprak zij, Uilenspiegel in zijn bed draaide en woelde en zij vreesde dat hij, als slapende, het diertje zou zeer doen.

Maar Uilenspiegel deed zijne goesting; hij verzorgde zijn hond dat de gekwetste weldra liep zooals zijne natuurgenooten, met hondsche verwaandheid.

En de schoolmeester niet hem Titus Bibulus Snuffius: Titus in memerie van zekeren goeden Romeinschen keizer, dewelke gaarne dwalende honden opnam; Bibulus, omdat de hond eene dronkemanshefde voor bruinbier en kuite had, en Snuffius omdat hij steeds met den snoe in ratten- en mollengaten aan 's snuffelen was.

XXIV

Ten einde van de Onze-Lieve-Vrouwestraat stonden twee wilgeboomen, aan den boord van een water.

Tusschen de twee wilgen, spande Uilenspiegel eene koorde, waarop hij danste, op een Zondag, na de vespers. Hij trok zich zoo goed van slag dat heel de menigte van straatloopers in de handen kletste. Toen kwam hij beneden en ging hij rond met zijn schaaltje, dat met koperen micten gevuld werd. Maar hij ledigde het in de schorte van Soetkin, en hield elf duiten voor zich.

Den volgenden Zondag wilde hij weer op de koorde dansen, maar eenige bengels, uit nijd over zijne behendigheid, hadden eene snee in de koorde gegeven, zoodat deze brak, na eenige sprongen, en Uilenspiegel in 't water tuimelde.

Terwijl hij naar den oever zwom, riepen de kleine koordesnijders hem toe:

— Hoe gaat het, Uilenspiegel-vlug? Gaat gij nu in den vijver de karpels leeren dansen?

Uilenspiegel kwam uit het water en schudde zich af. Hij riep hun toe, mits zij wegliepen, uit vreeze van slagen:

— Vreest niets; komt Zondag terug, 'k zal U andere kunsten toonen en gij zult uw deel in de winst hebben!

's Zondags nadien sneden de bengels de koorde niet door, doch hielden er de wacht bij, uit vreeze dat iemand ze aanraakte, want er waren toeschouwers met groote menigte.

Uilenspiegel zei hun:

— Dat ieder mij een zijner schoenen geve, en 'k wed dat ik er mee dans, zoowel met de grootste als met de kleinste.

— En wat betaalt gij, als gij verliest? vroegen zij hem.

— Veertig pinten bruinbier, antwoordde Uilenspiegel, maar gij betaalt mij drie oortjes als ik win.

— Goed! riepen zij.

En elk gaven zij hem een hunner schoenen. Uilenspiegel legde ze allen in het voorschoot dat hij aan had en, met dien last, danste hij op de koorde, doch niet zonder moeite.

dag morgend, om 11 ure (uur van 't Belfort) eene algemeene vergadering aangevraagd worden voor al de leden van het Ziekte- en Kraambedfonds, ten einde den gemeentelijken ondersteund te bespreken.

* * *

Te St-Amandsberg

Werk voor allen

In ons voorgaande schrijven drukten wij er op dat de arbeiders, vooral in het huidig oogenblik door de hoogere overheid tot werken moeten worden aangezet.

Verre van een werk stil te leggen komen andere menschen den raad geven ALLES uit te zoeken om de ellende te lenigen en het bestaan van honderden en duizenden te verzekeren.

«Le Bien Public» denkt aan de slachtoffers van den oorlog, aan de moeders, de ouders, de kinderen der strijders, die, verre van het strijdfront, achter blijven in de volstrektste onzekerheid van bestaan.

Voor die slachtoffers moet in d'eerste plaats door arbeid gezorgd worden en het katholiek blad beroept zich op de verplichte gezondheidsdienst der verschillige gemeenten, welke in de huidige omstandigheden wel arbeid aan vele werkloozen kan verschaffen.

Al de gemeenten, besluit «Le Bien Public» welke het hoogst belang der openbare gezondheid begrijpen en naar waarde schatten, zullen ons voorstel intreden en werken in gerechtheid brengen.

Meer nog, «Le Bien Public» schrijft letterlijk:

«Elkeen weet dat de gezondheidstoestand »der werkersomgevingen en zelfs van zekere werkplaatsen zeer te wenschen laat. »Vele riolen en waterloopen hebben een »bestendig gevaar voor bemettelijke ziekten. Vele huizen zijn onbewoonbaar of onzuiver.

»Ziedaar arbeid voor werkloozen, nuttige en noodwendigen arbeid. Het kapitaal »dat men er aan besteden zal, zal gering »wezen doch opwegen tegen zijn indruk en »uitslag. In ALLE GEVAL behoort het onderhoud van den werkloozen tot last der »gemeente».

«Le Bien Public» wenscht dus evenals wij, het te werk stellen van den werklooze als doeltreffend middel van steun van het individu en tot duurzaam nut van de openbare besturen.

Het artikel «Werk voor allen» betreft Gent niet alleen, daarenboven, sinds vele weken is het personeel van den Reinigheidsdienst van Gent verdriedubbeld en worden de waterloopen en riolen bestendig gekuischt.

Bedoeld wordt zeker wel ook ONZE gemeente waar de riolen op zeker oogenblik stinken om er bij te vallen!!!

En de plaatselijke pers heeft er sedert zoovele jaren over geklaagd.

De gemeentelijke overheid heeft te dien tijde allerhande beweegredenen omtrent het *oordeel* en de bevoegdheid der provinciale *geneeskundige* commissie in 't midden gebracht en meermalen de klachten van de socialistische pers over 't hoofd gezien.

Nu, dat een gezagvoerend orgaan der katholieke partij de zaak aanraakt en er op aandringt uit tweeledig oogpunt, nu zullen onze gemeentebesturders met ons wel t'akkoord zijn, meenen wij, om de hand aan het werk te slaan.

Deze gezondheidswerken zouden het programma, dat eene maand geleden zoo gelukkig samengesteld werd, komen aanvullen ten bate der talrijke arbeidslooze inwoners van St-Amandsberg.

J. D. C.

Groot Toneelfeest

TEN VOORDEELE DER VOEDING

Op zondag 7 Februari geeft de tooneelkring «A. Defuisseaux» eene vertooning ten voordeele der Stedelijke voeding.

Men voert op: Zwoegers, drama in drie bedrijven en Poets, wederom Poets, blijspel in één bedrijf. Niettegenstaande het leden verlies dat wij komen te ondergaan door den oorlog, kunnen wij verzekeren dat de vertooning in perfektie zal afloopen en dat men een genoeglijken avond zal doorbrengen.

Wij hebben den ingangprijs op 0.15 fr. gesteld, omdat groot en klein, rijk of arm, ons feest zou kunnen bijwonen.

Dat diegenen die kunnen ons steunen in ons schoon werk. Kaarten zijn te bekomen bij de leden en in het lokaal «Volkshuis».

Maakt het ruchtbaar!

* * *

Arrondissement Dendermonde

BERICHT

De lezers van Dendermonde, Grembergen, St-Gilles, Lebbeke, worden verwittigd dat, te beginnen van maandag toekomende, gezel J. Maes, van Wetteren, zijne vroegere ronde zal hernemen.

Alle klachten, briefwisselingen, enz. moeten hem overgemaakt worden.

De lezers van Zele en Hamme zullen door gezel Basiel Bontinck, van Zele, besteld worden.

Propaganda voor «Vooruit»

Naar wij vernemen heeft de heer pastoor van Overmeiro verleden zondag geweldig gedonderd, van uit zijn stoel der waarheid, tegen «Vooruit» en de slechte lezing ervan.

Gelijk het in deze gemeente gewoonlijk gaat, heeft deze heer zijne schapen schrik kunnen inboezemen, maar toch heeft hij niet kunnen beletten dat ons blad er nog verkocht en gelezen wordt.

Zou deze gewijde heer in plaats van zich met politiek bezig te houden, niet beter doen zijne geloovigen over den godsdienst te onderhouden?

Dat zou meer in zijne «rol» vallen!

Maakt maar voort propaganda voor ons blad, verboden waar smaakt veel beter, hé!

J. M.

Frans Staelens-De Caluwe, wonende Boomwijk, 28, te St-Gillie-bij-Dendermonde, vraagt inlichtingen over zijnen zoon Guillaume, 19 jaar oud, den 12en October voor 't laatst te Gent gezien.

Benoit Philips-Mertens, Van Langenhovestraat, 99, te St-Gilles-bij-Dendermonde, vraagt inlichtingen over Madame Camille Philips, geboren Gabrielle De Buysere en haar dochtertje Odette, voertijds in Ghistelles (bij Oostende) verblijvende en verzoekt haar hem te komen vervoegen.

* * *

Te Waesmunster

Goed van een Senator

Eenige dagen geleden is de heer senator baron de Neve de Roden, burgemeester van Waesmunster, overleden.

* * *

De St-Nikolaas

IN ONS LOKAAL

Iets waarover wij tegenwoordig zeer tevreden zijn, is het bezoek aan ons lokaal. Onze cooperatief «De Toekomst» nam over eenige weken het goed besluit, van aan al de partijgenooten te laten weten, dat zij zich alle dagen mochten komen warmen en zich bezighouden met allerlei spel, orbij voegende dat er hoegenaamd geen verteer meest gemaakt worden.

Dat onze leden met deze tijding zeer ingenomen waren, blijkt hieruit, dat onze groote feestzaal dagelijks gevuld is met werkloozen, die komen kaarten, biljarden en tritsen. Op sommige avonden is de zaal geheel bezet, en wij telden verleden zaterdag rond de 250 mannen, die zich daar op stille, vreedzame wijze zaten te vermaken.

Tot ons genoegen bemerken wij thans vele jongens, die anders nooit omtrent het lokaal kwamen en die nu in gezelschap der gekende socialisten zich uiterst goed op hun gemak gevoelen.

Wij zijn er zeelig van verzekerd, dat deze gebeurtenis goede gevolgen zal hebben voor de toekomst onzer inrichtingen, want wij twijfelen niet, of de bezoekers zullen zich in betere tijden wel herinneren de volle gastvrijheid die zij bij ons genoten en erkentelijk zijn voor de tamelijk groote onkosten die «De Toekomst» zich heeft getroost om hen afleiding te bezorgen.

WIJ HEBBEN BLOEM!

Ons Stadsbestuur verkoopt nu ook bloem en de St. Nikolazenaars kunnen dus ook eens fijn brood eten, dit wanneer zij... centen hebben. Want het fijn brood kost bij ons 65 centiemen den kilo gebakken, wat zeer duur is, in evenredigheid der omliggende steden en sommige gemeenten.

Zoo bijv. kost het fijn brood te Temsche maar 58 centiemen, dit is een verschil van 7 cent.; en dit op een uur afstands van hier.

De reden daarvan is, dat bij ons de bloem 70 franken het stuk kost, en te Temsche maar 56,75 fr. Wat de oorzaak is van dit verschil in den bloemprijs, weten wij niet, en ons stadsbestuur zou zeker goed doen dit eens bekend te maken. Want er wordt daar, zooals te begrijpen is, veel over gevit.

P. S. Zelfs in Lokeren kost de Amerikaansche bloem slechts 50 frank.

EEN ST-NIKLAASCHE DUTRY!

Met den oorlog is onze klerikale vrederechter ook lezer geworden van «Vooruit». In dat blad heeft hij gelezen dat een gentsche juge, met name Dutry, een onovertroffen roem (!!) verworven heeft met het doen buitenzetten van arme menschen, die geen geld hadden om hunnen huismeester te betalen. Onze rechts (?) geleerde werd nu opeens jaloersch van zijn collega uit Gent en ziedaar de man in de weer om naam te maken.

Over eenige dagen daagde eene fanatieke kwezel van een huisbazin eene arme weduwe uit de Hemelaertstraat voor het vredegerecht. Bedoelde vrouw heeft drie kinderen, waarvan een jongen enkele franken per week verdient met baardscheren.

De weduwe wilde aan «mijnheer» de zaak uiteenzetten, doch 't werd haar onmogelijk gemaakt van te spreken, doordien de eigenaarster haar gedurig in de rede viel, met herhaaldelijk te zeggen: «dat hare huurster wel krentenbrood kon koopen VAN DE SOCIALISTEN» en zij dus ook wel huishuur kon betalen!...

Het woord «Socialisten» maakte dan ook op onzen juge-de-paix den gewenschten indruk en de zaak kwam klaar. Het vonnis luidde onverbiddelijk: «Binnen de 14 dagen verhuizen of buitengezet worden.»

Door deze fameuze uitspraak is dus heer Dutry niet meer de eenige held die in deze droeve tijden, midden in den winter arme menschen de straat durft opwerpen.

Noodig is het hierbij te voegen, dat onze rechter alle dagen ter kerke gaat. Dat zegt veel en dat vergeeft alles...

NAAR DE SCHOOL

Wij doen nog een oproep tot de leergierige vrienden die hun onderwijs wat willen aanvullen in onze Avondschool.

De eerste les voor LEZEN EN SCHRIJVEN wordt gegeven **dinsdag** toekomende, van 5 tot 7 ure.

De eerste les voor REKENEN wordt gegeven Woensdag toekomende, op hetzelfde uur.

Deze die nog in de gelegenheid niet hebben geweest zich te laten inschrijven, hebben tijd tot Maandag, om 7 ure 's avonds.

Paartijgenooten, onderricht u, want: Kennis is Macht!

S. A. O.

* * *

Arrondissement AALST

Zondag aanstaande, 31 Januari, in het lokaal «De Redding», te Ninove, om 10 ure 's morgens, vergadering der afgevaardigden van de socialistische groepen.

Vrienden van Geeraardsbergen, Onkerzeele en Ninove, zorgt dat uwe afgevaardigden op deze vergadering aanwezig zijn, 't is dringend noodig.

Deze dient als uitnodiging.

ALF. NICHELS.

Te Aalst

DE WAARHEID IS ONS WAPEN, RECHTVAARDIGHEID IS ONS DOEL!

Deze spreuk dient als schild der aanvoerders van de Daensisten-partij te Aalst.

Dit is een schoon uithangbord om de menschen te lokken, maar handelen die aande besturlieden onzer partij samengekomen en het loon der secretarissen werd er besproken. Tot verder besluit werd dit loon op de helft gebracht, wat aan onze voerders wel naar deze spreuk!

Geenszins: reeds hebben wij er herhaaldelijk op gewezen hoe die waarheidsminnende Daensisen hunne spreuk den hals omwringen, en van rechtvaardigheid spreken om bij het volk den haat en den nijd aan te vuren tegenover andersdenkenden.

Nu ons volk zoo erg door den oorlog moet lijden, denken de Daensisten hunne vuige en afstootende handelwijzen te moeten aanwenden tegen de secretarissen onzer partij en vakbonden.

De Werkman van den 22 Januari geeft een artikel onder handteeken van M. Daens, volksvertegenwoordiger a. u. b., waarvan de inhoud een mengsel is van loensche verdachtmakingen en opzettelijke leugens. Hij bewijst ten volle den haat die hij jegens de secretarissen der Partij draagt en dezelfde bij het volk tracht ingang te doen vinden.

Zoo schrijft «De Werkman»: Het is gezel Philips die in 't voedings-komiteit zegde: De socialisten kunnen niets storten in het voedingsfonds, omdat zij hun secretarissen moeten betalen. ... Philips zal die woorden niet afloochenen.

Ieder lezer zal begrijpen wat het doel is van M. Daens, volksvertegenwoordiger! Hij wil aan het volk doen gelooven: de secretarissen gaan met de vette brokskens weg (zoo schrijft hij in 't zelfde artikel), zij doen voor 't voedingsfonds niets en de toer is gespeeld! Haro op den kop van die vetleggers!

Het spreekwoord zegt: «al loopt de leugen nog zoo snel, de waarheid achterhaalt ze wel», en dit zal nu ook gebeuren.

Ons blad Vooruit dat te Aalst en omliggende iederen dag op meer dan 1500 exemplaren verkocht wordt (Daensisten voelt ge uwen nijd opbruisschen?) zal daar aan medehelpen.

Eerstens: de socialisten zijn de eersten geweest, als partij, die 100 franken stortten in 't voedingsfonds. Daarbij heeft onze cooperatie 70 zakken van hare bloem verbruikt voor 't komiteit, om 't arme volk van Aalst te voeden. Op dat oogenblik hadden de socialisten voor 't voedingsfonds circa fr. 3000 voorschoten.

Is dat voor 't voedingsfonds niets willen doen, zoo als ge schrijft, M. Daens?

Zeg eens, M. Daens, heeft uwe partij, waarin menige burgers zijn, die een volksvertegenwoordiger heeft en 3 gemeenteraadsleden, dus veel machtiger dan de Werkliedenpartij te Aalst, heeft uwe partij in de mate harer sterkte zooveel hulp verleend aan 't voedingsfonds als wij, arme socialisten? Geenszins!

Op het oogenblik dat de socialisten al hare bloem hadden verbakken voor 't komiteit, voor de voeding van 't volk, en sinds verscheidene dagen hunne bakkerij mochten sluiten bij gebrek aan bloem, dan zegden de Daensisten in het bestuur van het voedingsfonds dat zij nog één dag brood konden bakken, daar hunne voorraad bloem gansch was uitgeput.

Nog denzelfden dag werd er des avonds verborgen bloem ontdekt!

Zeg, M. Daens, wie had die bloem in het uiteinde der stad verborgen? De Daensisten!...

Gij, M. Daens, en uwe mede bestuurders hebben veel schoone woorden in den mond om het volk tot u te trekken, waardoor er velen zich lieten vangen, doch in deze rampvolle dagen kunnen de noodlijdenden met uwe lieve woorden en palle handjes zich niet voeden. Daden zijn er noodig, maar niet als dezen door uwe bloem te verbergen!

Wat goedt ge om verlichting in het lijden van het volk te brengen? Niets! Het arme volk zal hieruit de logieke gevolgtrekking maken dat het voor hen nutteloos is nog langer hunne krachten te verspillen aan den Daensisten-baskuul.

M. Daens schrijft nog: «bij de socialisten gaan de secretarissen weg met de vette brokken».

Welnu, mijnheer den volksvertegenwoordiger, gij, den verdediger van het familieloon, bij deze gelegenheid wil ik u het volgende bekend maken:

Bij het uitbreken van den oorlog zijn al leden in algemeene vergadering is medegedeeld en door hen goedgekeurd.

Onz groepen handelden in denzelfden zin van verschillende fabrikanten onzer stad, die aan hunne werklieden, welke niet meer konden werken, eene vergoeding verleenden.

De socialistische secretarissen doen voor hun werk. M. Daens, krijgt 6 maanden stang die vetbotanide secretarissen op oorlogsolden van fr. 18.50 à fr. 15.00 per week!

Nu in dezen tijd, dat alles zoo duur is, moeten die vetleggers met hun huisgezin de twee eindjes trachten aaneen te knoopen.

Het woord is aan u, M. Daens.

Deze regelen zullen volstaan om de woorden welke mijnheer Daens mij in den mond legt, door mij niet kunnen uitgesproken zijn. Tevens dat de Daensisten op eene loensche wijze leugens onder het volk trachten te verspreiden met het hatelijke doel, de Werkliedenpartij in de personen harer secretarissen als slecht voor te stellen.

Ik koester de hoop niet de leiders der Daensisten tot inkeer te brengen, overgens eene gewoonte is moeilijk om lavens wie eenmaal zondigt, zondigt nog!

Doch het volk, dat volk wel..e niet samen te houden is met gemeenen laster en vuige verdachtmaking, zal eens te meer kunnen oordeelen en de waarde schatten van de woorden die de leiders der Daensisten op hun schild hebben:

«De Waarheid is ons wapen,
Rechtvaardigheid is ons doel».

H. FLIPS.

GENT

Intercommunaal Werkloozenfonds

AAN DE SOCIALISTISCHE GESENDIKEERDEN

Wij doen een dringend beroep op in trok zijnde werkeloozen aller vakbonden, om hunne persoonlijke kaart regelmatig in te brengen als zij in het werk vallen. Verscheidene kaarten zijn wederom achter gehouden, waardoor de administratie bemoeilijkt wordt.

Daar er met Februari een nieuw groot voordeel voor de huisvaders aan verbonden is, zal het overbodig zijn aan te dringen.

Onze leden zullen er tevens aan houden de nieuwe kaart zuiver en regelmatig te onderhouden, daar zij maandelijks ter Werkbeurs ingedragen wordt.

N. B. Het lid dat verzuimt de kaart in te leveren stelt zich bloot aan het ontnemen dor gemeentelijke vergoedingen.

De Socialistische Vakbonden.

Kunstnieuws

Ondersteuning van de Beroepsartisten

van het Nederlansch Tooneel, te Gent in stad verblijvende

Drie vertooningen van Vlaamsche werken zullen door de Artisten gegeven worden op een later te bepalen datum

Deze drie vertooningen worden gegeven tegen abonnement, onmiddellijk betaalbaar.

De prijzen dezer abonnementen voor de drie dagen zijn vastgesteld als volgt:

Loges, Stallen, Balkonzetels en Parketten: 5 frank per abonnement; Parterre en alle plaatsen van 2e rang: 2,50 fr. id.; Galerij: 1 fr. id.; Paradijs: 0,50 fr. id.

Bemerkingen. — 1. De prijzen der plaatsen zijn een minimum. — Wie zulks verlangt, teekent een grootere som naast zijn naam.

2. Inschrijvingslijsten zijn in handen van de leden van het Comiteit.

3. Een bureel voor het ontvangen van inschrijvingen zal daarbij open zijn op Zondag 31 Januari, van 10 tot 1 uur en van 3 tot 8 uur, in de bovenzaal van «'t Vlaamsch Huis» (bijzondere ingang langs de Kruisstraat).

4. Er zullen niet meer plaatsen verkocht worden, dan er zitplaatsen in den Nederlandsche Schouwburg zijn.

5. Op het oogenblik, dat de vertooningen kunnen gegeven worden, zal men de ingangkaarten aan de inschrijvers besorgen. Voor de volgorde der plaatsen wordt gelooi.

6. Het Comiteit houdt zich het recht voor op de ontvangen som voorschotten aan de Artisten te doen.

* * *

Groote symphonischs Concerten in 't Feestlokaal Sint-Pietersnieuwstraat

Zooals we het reeds hebben gemeld, zal de tweede reeks dier concerten plaats hebben op de volgende datums: 15, 16 en 18 Februari.

De voetstappen door gezel Vandermeulen aangewend zijn met een schitterenden uitslag bekroond geworden. Ons Gentsch publiek zal zich kunnen vergasten bij het hooren van het grootsche werk «La Mer» van onzen bekenden toondichter Paul Gilson, die, met genoegen de uitvoeringen bijwonen zal.

Meester Emile Mathieu, bestuurder van ons Koninklijk Conservatorium, neemt de leiding op zich. Dit kunstgenot is een echte buitenkans, want het is reeds een vijftiental jaren geleden dat het werk hier werd uitgevoerd.

Mevrouw Cecil Grey, kunstzangeres en Mej. De Guchtenaere, pianospeelster, leerares aan ons Conservatorium zullen aan dit kunstfeest hunne welwillende medewerking verleenen. Een uitvoerig programma wordt eerstdaags medegedeeld.

Men houdt zijn plaatsen voor in bovengemeld lokaal van 11 tot 2 uren (Uur van 't Belfort) te beginnen van Zondag aanstaande.

De derde reeks dier Concerten zal plaats hebben op 15, 16 en 18 Maart. Op het pro-

---

Van beneden riepen de koordesnijders:

— Gij hebt gezegd van met elk onzer schoenen te dansen; doe ze aan en houd uwe wedding.

Uilenspiegel danste maar voort en antwoordde:

— Ik heb niet gezegd van uwe schoenen aan te doen, doch van er mee te dansen. Nu, ik dans, en alles danst mee in mijn voorschoot. Ziet gij het niet met uwe paddeoogen? Betaalt mij mijn drie oorbjes.

Doch zij jouwden hem uit, en schreeuwden dat zij hunne schoenen moesten terughebben.

Uilenspiegel smeet ze al te gelijk, in een hoop naar beneden. Daaruit volgde een verwoed gevecht, mits niemand zijn schoen dadelijk in den hoop terugvinden kon.

Uilenspiegel kwam toen beneden, en dronk op de vechters, doch deze reis was 't geen water.

XXV

De infant die nu vijftien jaar oud was, dwaalde als gewoonte door gangen en trappen en kamers van 't slot. Doch te meerderen deele slenterde hij rond de vertrekken der edelvrouwen om de edelknapen te verschalken die, gelijk hij, in de gangen als katten op loer lagen. Anders jonkers keken, buiten, verzuchtend omhoog en zongen eene ballade van minne.

Als de infant het hoorde, vertoonde hij zich eenskens aan een der vensteren, en de arme edelknapen waren ontsteld als zij zijne bleeke tronie zagen, in stee van de zoete oogen hunner schoonen.

Onder de edelvrouwen van 't hof was er eene poezelige, bevallige Vlaamsche, van Dudzele, omtrent Damme, eene ongemeene en wonderbare schoonheid, mits zij groene oogen had en gekroesd gouden haar, zoo fijn en zoo schoon als dat van een engel. Blijde van zin en vurig van aard, onthulde zij nimmer aan iemand den naam van den gelukkige heere aan wien zij op heur aanbiddelijk erf, het hemelsch privilege van liefde vergunde. Te dien tijde was een schoone en fiere ridder, de verkorene heurs harten. Telken dage, op een bepaalde ure, ging zij bij hem. Dat was Philips ter kennis gekomen.

Hij ging op eene bank tegen het venster zitten wachten tot dat zij voorbijkwam. En als zij, frisch gewasschen, met flikkerend oog, met rozeroode lippen, glanzend van jeugd en van liefde, in haren goudlakenschen dos voorbijtrok, zag zij den infant, die rechtstond en sprak:

— Mevrouwe, hebt gij een oogenblik tijd?

Driftig als eene merrie die in haren loop gestuit wordt op 't oogenblik dat zij naar den schoonen hengst rente, die in de beemde hinnikt, antwoordde zij:

— Hoogheid, eenieder hier moet zich gedragen naar uwen vorstelijken wil.

— Zet U neder bij mij, sprak de infant.

Hij bezag haar toen onbeschaamd, listiglijk en onbermhertig in de oogen en sprak:

— Zeg mij eens het onze-vader in Vlaamsche tale, men heeft het mij geleerd, doch ik heb het vergeten.

De arme vrouwe zegde het onze-vader, doch tamelijk vlug en hij deed heur traagzamer gaan.

En aldus dwong hij heur er tot tien te zeggen, zij die meende heel andere gebeden te prevelen.

Daarna sprak hij vleiend van heure schoone gouden lokken, van heure heldere tint, van heure klare oogen, maar niets dorst hij zeggen van heure gevleesde schouderen, noch van haren fraai gevormden boezem, noch van iets anders.

Zij meende te mogen henengaan en blikte reeds door 't venster om haren minnaar te zien, als hij heur vroeg of ze wel wist wat de deugden der vrouwen zijn?

Mits zij niet antwoordde uit vreeze van verkeerd te spreken, deed hij het in hare plaats, en zegde hij op zedepreekenden toon:

— Deugden der vrouwe zijn kuischheid en eerlijk en zedig leven.

Hij ried haar mede aan zich deftiglijk te kleeden en alles wat van haar was, zorgvuldig te dekken en te verbergen.

Zij knikte van ja, zeggende dat zij, om Zijne Noordelijke Hoogheid te behagen, zich liever met tien berenvellen dan met eene el neteldoek bedekken zoude.

Terwijl hij onthutst was over dit antwoord, nam zij lachende de vlucht.

Nochtans werd het vuur der jeugd ook in de borst van den infant ontstoken, maar het was dit gloeiende vuur niet, dat de sterke zielen tot heldhaftigheid aanzet, noch het zoete vuur dat de teedere harten doet weenen, 't was een somber vuur uit de helle, waar Satan het zeker ontstak... En het glom in zijne grijze oogen, gelijk, bij winternacht, de bleeke maan boven een kerkhof. En het brandde hem wreedelijk.

Mits hij geene liedfe voor een ander gevoelde, dorst de arme gluiperd de vrouwen niet aanspreken: toen ging hij naar een afgelegen hoekje, naar eene gekalkte kamer, die door smalle vensteren licht kreeg, waar hij gemeenlijk zijne lekkernijen ging opeten en waar eene groote menigte vliegen waren, ter wille van de brokkelingen. Daar streelde hij zich zelven, terwijl hij de vliegen met den kop tegen de ruiten plette, en hij doodde er met honderden, tot dat zijne vingeren te danig beefden om zijne bloedige bezigheid voort te zetten. En in die wreede uitspanning vond hij een akelig verzet, mits geilheid en wreedheid twee eerlooze zusteren zijn. Als hij uit dat hok kwam, was hij nog somberder dan te voren en elkten vluchtte, als hij vermocht, het bleeke gelaat van dien terugstootenden prins.

En de treurige Hoogheid leed, want slecht harte is smarte.

(Wordt voortgezet.)

****

Leest en verspreidt VOORUIT

****

gramma: de 9e Symphonie van Beethoven (met koren).

N.-B. — Gedurende de orkest repetitiën zal de toegang tot de zaal streng verboden zijn.

Bond Moyson

Wij hebben het genoegen aan onze leden te kunnen melden dat een nieuwe dokter is benoemd op Ledeberg, om den dienst aldaar te vergemakkelijken en aan een groot deel onzer leden, wonende op Ledeberg en Gentbrugge, veel gemak te verschaffen.

De nieuwe geneesheer is dokter FAUT, die voorloopig zijne visiet zal geven in de NIEUWSTRAAT 16, Ledeberg, 's morgens van 7 1/2 tot 8 1/2 ure, te beginnen van Maandag 1 Februari.

De leden, wonende in de volgende straten, wenden zich dus in 't vervolg bij den nieuwen geneesheer:

GENTBRUGGE: Zwarte Heire-, St Genois-, Heide-, Priester-, Arsenaal-, Hof-, Gontrode-, Wal-, Beek-, Korte Beek-, Veld-Korte Veld-, Mooriaan-, Weide-, Vlinder-Ploegstraten, Hundelgemsche steenweg.

LEDEBERG: Gontrode steenweg, Statie-Hofbouw-, Mooriaan-, Kapelle-, Hervorming-, Weldadigheid-, Gasthuis-, Kazern-, Arsenaal-, Van den Hecke-, Van de Velde-, Hundelgemschen steenweg (van af Gentbrugge tot aan de Botermarkt Ledeberg).

Het overige gedeelte van Gentbrugge wendt zich voorts bij Dokter BURVENICH, Kerkstraat, 152, Gentbrugge, alsook nog enkele straten van Ledeberg: Van Hooreboke-, Vrede-, Bertin-, Hovenier-, Oude Dries-, Driesstraat (tusschen Langestr. en Steenweg), insgelijks de Brusselsche steenweg, Posthoorn-, Louis De Smet-, Van Geert-, Flora-, Schoolstraten, Oude Brusselschesteenweg.

Het overige gedeelte, 't is te zeggen de Kuip van Ledeberg, blijft zijnen gewonen dokter behouden Dr VAN ROY, Frère Orbanlaan, 18.

De leden van St-Lievenstraat, die vroeger bij Dr De Vos gingen, moeten nu allen bij Dr Van Roy gaan, ook van af Maandag 1e Februari.

Binnen enkele dagen wordt eenen nieuwen dokter geplaatst langs de kant van den Brugsche steenweg. De regeling zal dan in het blad verschijnen.

Stadsnieuws

——DANKING. — De familie Loppens bedankt al de vrienden die deelnamen aan de teraardebestelling van haar medelid Emiel.

—— VEEMARKTPRIJZEN van den 27 en met 29 Januari.

OSSEN en VAARZEN. — 1e hoedanigheid levend den kilo: 1,00; geslacht: 1.70. — 2e hoed. l. 0,90; g. 1,60. — 3e hoed. l. 0,70; g. 1,45.

KOEIEN. — 1e hoed. l. 0,80; g. 1,60. — 2e hoed. l. 0,70; g. 1,50. — 3e hoed. l. 0,65; g. 1,35.

STIEREN. — 1e hoed. l. 0,85; g. 1,60. — 2e hoed. l. 0,80; g. 1,55. — 3e hoed. l. 0,75; g. 1,40.

KALVEREN. — 1e hoed. l. 1,65; g. 2,70. — 2e hoed. l. 1,40; g. 2,30. — 3e hoed. l. 1,20; g. 2,00.

SCHAPEN. — 1e hoed. l. 1,05; g. 2,20. — 2e hoed. l. 1,00; g. 1,90. — 3e hoed. l. 0,95; g. 1,70.

VARKENS. — 1e hoed. l. 1,70; g. 2,10. — 2e hoed. l. 1,60; g. 1,95. — 3e hoed. 1,50; g. 1,85.

Het getal te koop gestelde dieren was: Ossen, 197; Vaarzen, 195; Koeien, 163; Stieren, 146; Kalveren, 80; Schapen, 32; Varkens, 1592; Viggens, 301; Jonge Varkens, 36; Magere runderen 7; Melkvee, 3.

——STEDELIJKE WERKBEURS. — Bericht voor de Werklieden: Worden gevraagd:

MANNEN: Korkensnijder, (carreur) maitre d'hotel, voorzien van goede getuigschriften, comionneur-inpakker.

VROUWEN: Modiste, bekwame linnende hoogte der natte continu (katoen). boordnaister met de hand, retorspinster op

—ST-AMANDSBERG. — Diefstallen. — In de magazijnen der maatschappij «Olex» is diefstal gepleegd tijdens de afwezigheid van den lokaalhouder.

In eene villa der Rozebroekstraat is al het koperwerk gestolen. De dieven, jongens van 16 tot 18 jaar oud, zijn gekend.

Op den Antwerpschensteenweg is uit eenen voermanswagen eene kleerkas gestolen.

Op eene steekkar heeft de politie een aantal haken aangetast.

—— Overleden. — Zekere De Smet, wonende Antwerpschensteenweg, St-Amandsberg, welke over een tweetal maanden door de Duitsche overheid aangehouden werd voor diefte en naar Duitschland overgebracht werd, is aldaar in het gevang overleden.

Sterfgeval

Men verzoekt ons het afsterven aan te kondigen van den heer

Raymond DE CLERCQ

geboren te Selzaete den 19en November 1875 en aldaar schielijk overleden den 26 Januari 1915.

De absouten, gevolgd van de teraardebestelling in den familiekelder op het kerkhof te Selzaete, zullen plaats hebben Zaterdag 30 Januari 1915, om 2 1/2 ure namiddag (3. uur).

Ingezien de droevige tijdsomstandigheden, zal er aan de vrienden en kennissen geene andere uitnoodiging gezonden worden. (1934

Burgerlijke stand van Gent

Geboorten van 27 Januari 1915. — Georgette Staelens, Rooigemstr., 45. — Robert Vadenheede, Slachthuisstr., 13. — Abel Leger, Rabotplaats, 3.

Overlijdens van 27 Januari 1915. — Marie Vermeulen, 80 j., z. b., St-Antoniuskaai, wed. De Jans Dominique. — Sophie De Brouwer, 78 j., z. b., Beukstr., 119, echtg. Semaes Felix. — Stephanie Haemelinck, 66 j., z. b., St-Gillisstraat, 13. — Catherine Grandjean, 65 j., z. b., St-Pietersnieuwstr., 129. — Maria Gosthals, 18 m., Palingstr., 76. — Georgette Gaetaert, 2 m., Klein Meerhem, 28. — Jérome Bracke, 64 j., Lousbergiaan, 63. — Gaston Rogiers, 2 j., Visschers, 107. — Jean De Souter, 13 maanden, Coupure 7.

Overlijdens van 28 Januari. — Amelia Lanreeuw, 69 j., z. b., Parkementstr., 8, echtg. Holemans Jean. — Madeleine Delacroix, 1 1/2 j., Kerkstr., 267. — Emerence Aernaut, 11 j., Molenaarstr., 113. — Charles Nuttinck, 71 j., Bellem. — Pierre Lezaire, 18 m., Wasstr., 49.

VERMAKELIJKHEDEN

SCHOUWBURG PATHE, Veldstraat, Gent. — SYMPHONISCHE CONCERTEN ingericht ten voordeele der Hulpkas van de Artisten-Muzikanten met de welwillende medewerking van den heer Marel De Naeve, Tenor van den Grooten schouwburg van Luik, Gent, enz.

Zondag 31 Januari, te 12 uur 's morgens Beliortuur.

Woensdag 3 Februari, te 8 1/2 uur 's avonds Beliortuur.

STUDIEKRING: « Ontwikkeling als eerste Plicht » geeft, met toestemming der Duitsche overheid, op Zondag a. s., den 31 dezer, in zijn lokaal: «Tarverne Royale», Kammenstraat, 10, zijn variafeest op kunsteen toongebied, met de bijzondere medewerking der MM. Leneeuw M., Meersman L., Billiet R., Moerkerke Fr. en Ficquère A., allen laureaten van ons Conservatorium.

De volksvoordracht zal gegeven worden door den heer Gense, die als onderwerp zal behandelen: De wonderen in de dierenwereld, a) Zij die op vacantie gaan; b) Zij die jagen; c) Zij die hun huishuur niet betalen.

Vrijen ingang. Begin om 5 ure stipt.

Cinema Vooruit

Ingang St-Pietersnieuwstraat
(Poort nevens den café)

—)o(—

Beknopte inhoud van

LA DAME AUX CAMELIAS
(Margaretha Gautier)

naar den beroemden roman van Alexander DUMAS

—

SARAH BERNARDT in de hoofdrol

—)o(—

EERSTE DEEL

Margaretha Gautier was den naam van eene minnares uit de hoogere wereld. Men gaf haar den bijnaam van «La Dame aux Camelias» omdat zij in de schouwburgen zich optooide met een tuiker Camelia's.

Margaretha Gautier leidde een leven zooals al de vrouwen van haars gelijken. Zwak van gestel kwamen weldra de kiemen der tering haar ondermijnen.

Bij een soiree stelt hare vriendin Prudence haar Armand Duval voor. Armand Duval was van goede familie en spoedig smoorlijk verliefd op Margaretha Gautier.

Armand Duval wil Margaretha Gautier op den goeden weg brengen. Hij raadt de zieke Margaretha aan voorzichtiger te zijn. Dat kan echter niet! Zij is het leven van weelde en buitensporigheden zoo gewoon, dat alles wat Armand aanwendt vruchteloos is.

Nochtans is ook Margaretha dol verliefd op Armand. Voor de eerste maal haars levens dat zij bemint is zulks diep gekankerd.

Armand Duval wil echter geen bijlooper zijn. Hij schrijft aan Margaretha: «Ik wil de rol niet vervullen die ge mij oplegt. Ik ben geen millionnair, 't is dus best dat wij scheiden. Als u dat schrijven zult ontvangen hebben, zal ik uit Parijs verwijderd zijn.»

Armand ontmoet echter Prudence die hem zegt welk leed Margaretha heeft en er in gelukt Margaretha en Armand terug bijeen te brengen.

Vader Duval ontvangt intusschen een brief van den heer Réville, waarin geschreven is, dat juffer Duval in geen geval met zijn zoon zal huwen, indien de betrekking tusschen Duval en Margaretha Gauthier blijven bestaan.

Margaretha en Armand Duval besluiten zich te onttrekken aan het rumoerige Parijs en gaan op den buiten wonen.

TWEEDE DEEL

Op den buiten bij Margaretha

Vader Duval doet in het huis zijne intrede. Hij vraagt aan Margaretha af te zien van zijn zoon. Deze weigert bepaald. Vader Duval laat haar dan den brief lezen dien hij ontving van den graaf de Réville. Margaretha geeft ten slotte toe aan de vraag van vader Duval.

Zij schrijft aan Armand:

«Op het uur dat u dat brefje zult ontvangen ben ik de minnares van graaf de Réville.»

Margaretha maakt zich weg. Als Armand komt en het briefje leest is hij ten prooi van de hevigste wanhoop. Hij denkt waarlijk verraden te zijn door Margaretha. Vader Duval komt dan te voorschijn en brengt zijn zoon terug naar Parijs.

Maanden verloopen, als op een feest gegeven door Olympen, vriendin van Margaretha, Armand zijne vroegere minnares bemerkt aan den arm van graaf de Réville. Armand werpt aan de voeten van Margaretha het geld dat hij spelend gewonnen heeft. Hieruit volgt een tweegevecht met de Réville.

Vader Duval die bekend gemaakt wordt met de voorvallen die het tweegevecht voor gevolg had, kan niet langer het schoone optreden van Margaretha verborgen houden.

Hij schrijft een brief van verontschuldiging aan Margaretha Gautier en gelast zijn zoon bij haar om vergiffenis te smeeken.

Maar al de doorstane ontroeringen hebben de ziekelijke Margaretha gebroken. Als Armand bij haar komt is het om haar laatsten kus te ontvangen. Zij sterft in zijne armen.

—)o(—

ZONDAG VERTOONINGEN

in de Groote Zaal en in de Kleine Zaal

Begin om 7 ure (Duitsche tijd) « Dus om 6 ure gewone tijd »

Voor de Groote Zaal kan men zijne kaarten op voorhand bekomen in het Feestlokaal, St-Pietersnieuwstraat, (op het einde van den poortgang aan de controol) heden Zaterdag van 11 tot 2 ure en van 6 tot 9 ure en Zondag van 11 tot 2 ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN voor de vertooning van den Zondag in de GROOTE ZAAL:

	Volwassenen	Kinderen
Voorrijen	0.40	0.25
Achterrijen	0.35	0.20
Eerste galerij	0.35	0.20
Balkon	0.35	0.20
Tweede galerij	0.35	0.20
Derde galerij	0.35	0.20

OP ALGEMEEN AANDRINGEN

MAANDAG 1e Februari en DONDERDAG 4e Februari Cinemavertooningen in de GROOTE ZAAL en ook in de KLEINE ZAAL.

Begin om 6 ure (Duitsche tijd)

VOOR DE GROOTE ZAAL

kan men kaarten bekomen op voorhand.

Prijzen voor al de plaatsen in de weekdagen:

Volwassenen	20 centiemen
Kinderen	15 centiemen

Voor de vertooning van Maandag kan men kaarten bekomen in het lokaal Sint-Pietersnieuwstraat (op het einde van den poortgang): Heden Zaterdag, van 11 tot 2 en van 6 tot 9 ure. — Zondag van 11 tot 2. — Maandag van 11 tot 2 ure.

Voor de vertooning van Donderdag: Maandag van 11 tot 2 ure en van 6 tot 9 ure — Dinsdag van 11 tot 2 en van 6 tot 9 ure. — Woensdag van 11 tot 2 en van 6 tot 9 ure. — Donderdag van 11 tot 2 ure (Belfortuur).

Geen enkele kaart zal vóór het uur afgeleverd worden.

—)o(—

Velen zijn Donderdag teleurgesteld moeten terugkeeren, omdat in de groote en ook in de kleine zaal geene plaatsen meer waren.

Er zijn zelfs gezellen en gezellinnen die niet kunnen begrijpen dat geene kaarten meer afgeleverd worden als de zalen vol zijn!

Waarom voor de groote zaal de kaarten op voorhand niet genomen?

Men is dan uit het gedrang, moet geen «queue» maken 1 1/2 uur vóór den tijd en men heeft eene gemakkelijke zitplaats.

Waarom zijn er dan nog vrienden die geene kaarten op voorhand nemen en dan mistevreden en teleurgesteld terugkeeren als er geene plaats meer is?

De uren van locatie zijn zóó gesteld dat elkeen in de gelegenheid is kaarten op voorhand te nemen.

Wie goede plaatsen wil hebben kome den eersten dag dat het locatiebureel open is.

—)o(—

PROGRAMMA

voor Zaterdag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag

1. Een uitstap op de Reinier-berg.

LA DAME AUX CAMELIA'S
(Margaretha Gauthier)

2. Eerste deel
3. Tweede deel.

Ferdinand de feestvierder, (Komiek)

4. Eerste deel.
5. Tweede deel.

HET GELUK DOOR HET KIND
(Melodrama)

6. Eerste deel.
7. Tweede deel.
8. Drie Schoonmoeders voor eene Schoondochter. (Komiek).

PROGRAMMA voor ZONDAG-MAANDAG

1. Een uitstap op de Reinier-berg.

HET GEHEIM VAN DE WEES
(Groot gekleurd drama)

2. Eerste deel
3. Tweede deel.
4. Derde deel.
5. Vierde deel.

DE KUNSTFILM
LA DAME AUX CAMELIA'S
(Margaretha Gauthier)

6. Eerste deel.
7. Tweede deel.

HET GELUK DOOR HET KIND
(Melodrama)

8. Eerste deel.
9. Tweede deel.
10. Drie Schoonmoeders voor eene Schoondochter. (Komiek).

VERLOREN. — Zondag 17 Januari, kleine witte hond, fox-terrier, op den hoek der Visscherij en Tweebruggenstraat. Goede belooning aan terugbrenger Visscherij, 38.

MEN VRAAGT. — Een emballeur kunnende met een paard rijden. Zich te wenden Peperkoekfabriek, Koepoortkaai, 18, Gent.

VERLOREN: woensdag, een jonge schapershond, zwart van muil en bleek langharig; kleine pluimstaart. Naam: Max. Goede belooning: Kazemattenstraat, 23.

GASLEIDING. De goedkoopste gasleiding wordt gedaan door L. MOSCOU & C° St-Elisabethgracht, 60, Gent.

MEN VRAAGT TERSTOND TE HUREN een werkhuis kunnende dienen tot smis en wagenmakerij. Aanbiedingen bureel van het blad, onder de letters L. H.

MEN VRAAGT TE HUREN, rond de Kortrijksche Poort, groentenhof met lusthuis. Aanbiedingen met prijs ten bureele van het blad.

MELKTRAM van VOORUIT

Krachtherstellende, tonische en versterkende emulsie van kalk en soda hypophosphaten, met gezuiverden hongerschen levertraan.

Geeft gezondheid en kracht, prikkelt den eetlust, versterkt de zenuwen en genezet de ergste borstkwalen.

fr. 1.25 de flesch.

Gebruiksaanwijzing: 1 koffielepel 3 maal daags, telkens na het eten.

GEHEIME ZIEKTEN

De WITTE C. PSULEN VAN DR DAVIDSON genezen radikaal zonder verkoudheid te veroorzaken, op alleen contrôle en bij beide geslachten, alle ziekten en ongemakken der Waterorganen, Blaas en Nieren, zooals Urinsupressie, Witte Vertering, Pijnlijke verrichtingen, Lendenpijnen, Steen, Jeuking, pijnlijke of brandende Waterlozingen, Steenpijn, Nierontsteking, enz. Zelfs bij de onderlingen en oude ergste gevallen, 5,00 fr de Doos Apotheek 42, rue des Commerçants, Brussel. — Depot te Gent De Moor, 53, Burgstraat, Antwerpen: 93 Meirstraat

AAN DE VROUWEN

Door Dr de Secrimoria, 43, rue des Croisades, Brussel, wordt kosteloos het prospectus verzonden der remedie van Dr Thomson die altijd eenen zekeren en gevaarloozen uitslag geeft in alle gevallen van wegblijven der maandstonden en

VERTRAGING

Verzending tegen 1 fr. timbers der gebruik, brochure der nieuwste en zekerste voorbehoedmiddelen en raadgeving, vrouw en vrouw.

—— ZADELMAKERS! Voor uwe toebehoorten, wendt u tot «VOORUIT», Zuivelstege. Artikelen van eerste keus en aan de laagste prijzen.

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (9

VOOR EEN BETER LEVEN

Sijndikale Schets
door
KAREL HANNICK

Alles wat de vrouwen verhaalden, schreef de sekretaris zorgvuldig op.

Zedelijke, stoffelijke en lichamelke ellenden doken hier in al hare schrikkelijkheid op! Die blootgelegde toestanden geleken op 't verbaal van een slagveld waarop geheel een ras, geheel eene klasse als vernietigd, verpletterd lag.

De bezochte werkersbuurten vergeleken de onderzoekers bij de beschrijving der streken, waar vroeger de woeste benden Hunnen, met hun koning, Attila, aan 't hoofd, waren voorbij getrokken, met dat verschil nochtans dat de overlevende slachtoffers der Hunnen, nog de kracht hadden bewaard met een razend hart, met een van wraak vlammend oog, voor den dag van vergelding en wraak te arbeiden!

Hier bleef niets over: geen woord van vermaledijding ontsnapte aan de verwelkte, aan de verteerde kelen van 't uitgeplunderde werkersras.

Hart, geest, lichaam, alles was ten onder gegaan! En reeds sedert lang! Die menschen bezaten nog slechts den aandrift door de natuur in elk levend wezen gelegd: niet onmiddellijk te sterven!

Het was een, door een joelen en woelen van een wezenlooze hoop, vroetend en tastendom de levensmiddelen te vinden welke hen van den dood verwijderde.

Zooals Malzauli zegde: hun leven was slechts een uitstel tot bezwijken!

Met lomme schreden, sprakeloos, het hoofd diep gebogen, vernietigd door 't aanschouwen en medeleven van zooveel onverdiend leed en wee, verliet de sekretaris, na 't eindigen van het bezoek, de kamerruden, die ook het hart meer dan vol hadden.

Zwaarmoedig, hart en geest gevuld, liep hij nog een tijdje als een wezenlooze door de straten der stad.

Onderwege had men hem aangesproken, doch hij moest zich weren om niet de verwardste antwoorden te geven.

Het was te veel, te erg, wat hij had gezien!

Hij had gedacht met eene van verontwaardiging zidderde hand, na 't bezoek, eene beschrijving te geven over geziene werkerstoestanden, doch, niet de heilige verontwaardiging maar de wanhoop had hen aangetast; hij vroeg zich af, of die menschen, wier leven hij van dichtbij had gezien en eenige uurkens had medegeleefd, nog wel te helpen waren met hun toestand te beschrijven?

Hij trachtte, na wat kalmere overwegingen, zich eerst zelf wat op te beuren. In alle geval dacht hij er aan in zulk een benarden toestand zijn bureel noch zijne woning te betreden.

Stilaan keerde geheel en al zijne moraal terug; hij dacht eerst met zijne vrouw te spreken over al wat hij had ontwaard tijdens zijne inlichtingen en op zijn bezoek. Deze zou hem wel, zegde hij bij zich zelf, een beteren kijk geven op de al de hem thans zoo wreed voorkomende ontmoetingen.

En zoo ging het ook; eerst sprak hij nog eens met de vrienden en na hunne wederzijdsche indrukken te hebben gewisseld, met zijne vrouw. Na lang te hebben geredekaveld, overwon de sekretaris zijne zwaarmoedigheid, en maakte deze plaats voor eene opgewektheid, welke hem de kracht schonk zich opnieuw aan den arbeid te zetten.

Spoedig was hij dan ook gereed met zijn omzendbrief; deze was met de grootste zorg opgesteld, en werd op duizenden en duizenden exemplaren aan alle poorten der fabrieken en in de stad uitgedeeld.

De pers, vooral deze der burgers, verzweeg al deze otnhullingen over de ellende van den werkmansstand, ondanks elke burger, ieder fabrikant, in 't bezit waren van afdruksels van den omzendbrief.

Onder de werklieden maakte het eenen ongemeenen opgang. Het was alsof een nieuw licht opging in de hersenen der arbeiders, toen z' het elkander voorlazen. Sommige werkers, de energieksten, de verstandigen, omvattenden 't schriftje bij sommige aanhalingen krampachtig in de vuist, alsof ze een wapen omknelden waarmede ze gingen vechten. Zoo erg steeg de verontwaardiging bij die lieden onder 't lezen en 't herlezen van hun eigen en van anderens leed.

Het scheen ook alsof die werkers voor de eerste maal hunne armoede kenden; doch, in der waarheid, kwam zulks voort uit het feit dat iemand hen voor de eerste maal deed beseffen dat ze onschuldig al die ellende en ontberingen ondergingen.

Vooral in de groote fabriek, waar de staking was uitgebroken, wilde elkeen in 't bezit wezen van dit schrift; al de bazen en meestergasten droegen het op zak; de boeren hadden er ook naar gevraagd en in elken lessenaar lag er een verborgen.

DE TWEESTRIJD EENER JONGE RIJKE FABRIKANTSDOCHTER

De dochter van den bestuurder, zich voor haar venster bevindende, toen men op een avond, 't briefje aan de poort van haar vader's fabriek kwam uitdeelen, zag den poortier er met een handsvol binnen komen. Ze wist dat hij deze naar de bureelen bracht, waar niemand meer was; stil sloop ze hem achterna en bemachtigde een paar exemplaren van het schriftje.

Geheel de inhoud van het manifest kwam haar voor, als een lang gerekten kreet van smart en lijden, opstijgende uit een diepen kuil op wier bodem honderden, duizenden gefolterde en lijdende menschen hun roep, gezucht en gekerm tot één gesteun vereenigde, dezen naar omhoog zonden, smeekende om aanhoord en gered te worden!

Eerst had ze in een adem het schriftje doorloopen. Nadien las en herlas ze het woord voor woord. Haar hart verteerde, haar geest brandde, geheel haar wezen onderging een onzeglijken indruk bij het overlezen van al die weeën en smarten, druknende op die werklieden, welke zij altijd zoo zwijgend en haastig, die ze altoos zoo braaf en gerust in en uit het fabriek had zien gaan en komen.

Elk woord viel als een gloeiend koeltje op haar gemoed, en ze gevoelde er zich diep door aangetast en geroerd worden.

Het schrift begon zeer goedmoedig: «Aan mijne vrienden en vriendinnen! Aan alle menschen van hart en goeden wil!»

Het vervolgde aldus:

« Eene staking komt uit te breken in de door iedereen gekende «groote fabriek». De werklieden vragen: meer loon en betere behandeling van wege de bazen en meestergasten. Meer loon vragen is gauw gezegd, zullen sommige lezers aanmerken. Betere behandeling vragen, daarop kan er ook worden aangemerkt: men werkt niet op de fabriek om er vertroeteld te worden! Zoo is het ook; doch als men weet dat mannen een vijftiental franken en vrouwen er van elf tot dertien in de week verdienen, zal men ook moeten toegeven dat dit niet genoeg is om er mede te leven. Overigens, de heeren bestuurders winnen wel groote sommen als loonen. Het is toch gekend dat een der beheerders vijf en veertig duizend franks per jaar wint; dat al de bazen hooge weekloonen ontvangen. Daarbij de fabriek zelf verwezenlijkt elk jaar een millioen franken winst. Dat is vijf honderd frank winst per werkman, groot en klein. De werksters vragen slechts, en dezen zijn met geen vijf honderd in getal, een dikken frank opslag per week, dus schuift er niets overdreven in de vraag om meer loon van wege de stakende werklieden.

« Tereekt vragen de werklieden ook betere behandeling. Ze moesten in den laatsten tijd zoo hard werken dat ze er soms bij vielen. De heeren hadden slechte grondstof gekocht, welke grooten arbeid vergde om te verwerken. Niemand gemaakte zich door zijn werk. De mannen vielen 's avonds van vermoeienis; de vrouwen zegen tusschen hare meters neder van uitputting, en de bazen en meestergasten joegen 't werkvolk maar altijd meer op, ten einde de door de fabriek gevergde voortbrengst te bereiken. Overigens aan de bazen worden grootere premiën betaald naarmate de voortbrengst opdrijven. Dus va slechte grondstof, noch van uitputting van 't werkvolk houden deze lieden rekening ze zien slechts hun eigen belang, het is te zeggen de premiën!